

Eiropas Savienība
Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
Projektu “Efektīva novērošanas un izraidīšanas procesa realizēšana (1.posms)”
(Nr. TSB/PMIF/2018/1) līdzfinansē Eiropas Savienība

Diskusijas ietvaros visupirms noskaidrojās, ka “Centrs MARTA” savā praksē nav saņēmis informāciju no Valsts robežsardzes, kas norādītu uz iespējamu cilvēktirdzniecības gadījumu. Līdz ar to sadarbība kā tāda līdz šim nav izveidojusies. Vaicājot, kas varētu būt par iemesliem tā pamatā, “Centrs MARTA” pārstāve norādīja, ka: 1) Valsts robežsardzes amatpersonām varētu būt grūtības atpazīt iespējamus cilvēktirdzniecības upurus dēļ nepietiekamām zināšanām un izpratnes, kā arī; 2) trūkst tiesiskā pamata, kas šādu situāciju iestāšanās gadījumā, regulētu sadarbību un informācijas apmaiņu starp iesaistītajām pusēm. Lai gan šogad bija paredzēts noslēgt sadarbības līgumu starp “Centrs MARTA” un Valsts robežsardzi, tomēr tiesiskā regulējuma trūkuma dēļ, neizdevās vienoties par tā noslēgšanu.

Runājot par statistiku, “Centrs MARTA” pārstāve norādīja, ka 2019.gadā komisija par cilvēku tirdzniecības upuri ir atzinusi vienu ārzemnieku. Pamatā informāciju par cilvēktirdzniecības upuriem, tostarp ārzemniekiem, pakalpojuma sniedzējs iegūst no krīzes centriem, sociālajiem dienestiem u.tml.

Diskusijas dalībnieki savā starpā savstarpēji piekrita, ka cilvēku tirdzniecības identifikatori kā tādi visiem ir zināmi un to analīze, vērtējot iespējamu cilvēktirdzniecības gadījumu, nav tā problemātiskākā. Visbiežāk apstākļi, kas Valsts robežsardzes amatpersonām vai tiesībsarga pārstāvim, veicot izraidāmo personu aptaujāšanu, liedz iegūt pilnvērtīgu un kvalitatīvu informāciju no izraidāmā ārzemnieka, ir tieši zināšanu trūkums saskarsmē un pareiza komunikācijas stila izvēle un lietošana, ko noteikti būtu nepieciešams uzlabot caur apmācībām.

Vislielākā uzmanība diskusijas laikā tika pievērsta tiesībsarga izvirzītajam jautājumam par informācijas apmaiņu iestāžu un organizāciju starpā un jauna mehānisma izveidi cilvēktirdzniecības upuru atpazīšanā un novirzīšanā pie pakalpojumu sniedzējiem. Dalībnieki aktīvi diskutēja par nepieciešamību mainīt praksi, ka par iespējamu cilvēktirdzniecības upuri tiek informēta ne tikai Valsts policija, bet arī pakalpojumu sniedzējs. Atsevišķi dalībnieki gan iebilda, ka sākotnējais izvērtējums būtu veicams Valsts policijā un tikai tad pakalpojumu sniedzēju varētu pieslēgt, tomēr vairums, tostarp Valsts robežsardzes koledžas

pārstāvji, bija vienprātis, ka tā kā pakalpojumu sniedzējs šajā jomā nav vienkārši privāto tiesību subjekts ar savām interesēm, bet gan tam ir uzticēts valsts deleģējums un tas darbojas valsts dotā uzdevumā, pakalpojumu sniedzējam būtu jau sākotnēji jābūt informētam par iespējamu cilvēktirdzniecības gadījumu. Ir nozīmīgi paturēt prātā, ka Valsts policijai un pakalpojumu sniedzējam cilvēktirdzniecības gadījumu izskatīšanā ir pilnīgi atšķirīgas funkcijas, kur pirmajam galvenais uzdevums ir saukt pie atbildības vainīgās personas, bet pakalpojumu sniedzējs nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu cilvēku tirdzniecībā cietušām personām.

Minētais piemērs tikai apstiprināja jau iepriekš daudz diskutēto tēmu par nepieciešamību pēc cilvēktirdzniecības upuru atpazīšanas un novirzīšanas pie pakalpojumu sniedzējiem mehānisma izveides. “Centrs MARTA” pārstāve norādīja, ka tam noteikti būtu jābūt nostiprinātam normatīvā regulējuma līmenī, kam vairums Tiesībsarga biroja pārstāvji piekrita. Valsts robežsardzes koledžas pārstāvji gan vērsa uzmanību uz nepieciešamību to sākotnēji nostiprināt Iekšlietu ministrijas vadības līmenī, lai visām tās padotībā esošajām iestādēm tiktu izdots rīkojums, kas liktu ievērot tajā noteikto kārtību. Lai gan par formu vēl var diskutēt, tomēr tas, ka šāds mehānisms ir nepieciešams, šaubu nav un ir labi, ka par to vēl aktīvāk tiek diskutēts.

Noslēgumā dalībnieki vienojās, ka jautājums pie nacionālā nosūtīšanas mehānisma izstrādes, nostiprinot to normatīvā regulējuma līmenī, ir viena no prioritātēm ne tikai veiksmīga projekta “Efektīva novērošanas un izraidīšanas procesa realizēšana (1.posms)” realizēšanā, bet gan visaptverošas sadarbības un informācijas apmaiņas nodrošināšanā, kā arī cilvēktirdzniecībā cietušo personu efektīvā aizsardzībā un palīdzībā.